

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

УДК 37.013.42:364-053.6

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19502257>

Інституційно-технологічні засади соціальної роботи з молоддю у контексті діяльності міжнародних організацій

Савельчук Ірина Борисівна

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 04053, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, Україна

<http://orcid.org/0000-0001-6813-4548>

Гончар Людмила Вікторівна

доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу інституційного виховання, Інститут проблем виховання НАПН України, 04060, вул. М. Берлинського, 9, м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-9761-9031>

Бибик Дар'я Дмитрівна

доктор філософії в галузі Соціальна робота, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 01601, вул. Пирогова, 9, м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-9947-8503>

Прийнято: 11.03.2026 | Опубліковано: 30.03.2026

***Анотація:** Актуальність дослідження зумовлена необхідністю модернізації соціальної роботи з молоддю в умовах суспільних трансформацій.*

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та систематизації інституційно-технологічних засад соціальної роботи з молоддю у контексті діяльності міжнародних організацій. Застосовано методи аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації наукових джерел для визначення сутності соціальної роботи з молоддю та її інституційного і технологічного забезпечення.

Результати дослідження полягають у концептуалізації соціальної роботи з молоддю як інтегрованої інституційно-технологічної системи, що поєднує суб'єктно-організаційні механізми та інструментально-методичні засоби її реалізації. Визначено взаємозв'язок інституційного (система суб'єктів і взаємодій) і технологічного (форми, методи, інструменти) компонентів. Систематизовано принципи, форми та методи соціальної роботи з молоддю у діяльності міжнародних організацій та обґрунтовано можливості їх адаптації у практиці територіальних громад і закладів освіти.

Висновки. Соціальна робота з молоддю розглядається як інтегрована система інституційних і технологічних компонентів, що забезпечує соціалізацію, інтеграцію та розвиток потенціалу молоді. Поєднання цих компонентів визначає ефективність соціальної роботи з молоддю та її модернізацію в сучасних умовах.

Ключові слова: *молодь, соціальна робота, міжнародні організації, інституційні механізми, соціальні технології, молодіжна робота, молодіжна політика.*

Institutional and Technological Framework of Social Work with Youth in the Context of International Organizations' Activities

Iryna Savelchuk

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of
Social Pedagogy and Social Work,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University,
18/2 Bulvarno-Kudriavska St., Kyiv, 04053, Ukraine

<http://orcid.org/0000-0001-6813-4548>

Liudmyla Honchar

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher at the Department
of Institutional Education, Institute of Problems on Education of the National
Academy of Educational Sciences of Ukraine,
9 M. Berlynskoho St., Kyiv, 04060, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-9761-9031>

Daria Bybyk

PhD in Social Work, Associate Professor, Associate Professor at the Department
of Social Work, Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov,
9 Pyrohova St., Kyiv, 01601, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-9947-8503>

Abstract. *The relevance of the study is determined by the need to modernize social work with youth in the context of ongoing social transformations. The purpose of the study is to theoretically substantiate and systematize the institutional and technological foundations of social work with youth in the context of international organizations' activities. General scientific methods, including analysis, synthesis, generalization,*

and systematization of scientific sources, were applied to determine the essence of social work with youth and its institutional and technological support.

The results of the study consist in the conceptualization of social work with youth as an integrated institutional and technological system that combines subject-organizational mechanisms and instrumental-methodological tools for its implementation. The interrelation between the institutional component (a system of actors and interactions) and the technological component (forms, methods, and tools) has been determined. The principles, forms, and methods of social work with youth within the activities of international organizations have been systematized, and the possibilities of their adaptation in the practice of territorial communities and educational institutions have been substantiated.

Conclusions. Social work with youth is considered an integrated system of institutional and technological components that ensures the socialization, integration, and development of young people's potential. The combination of these components determines the effectiveness of social work with youth and its modernization in contemporary conditions.

Keywords: *youth, social work, international organizations, institutional mechanisms, social technologies, youth work, youth policy.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах суспільних трансформацій, зумовлених соціально-економічними змінами, цифровізацією, глобалізаційними процесами та безпековими викликами, переосмислюються підходи до організації соціальної роботи з молоддю. З одного боку, зростають потреби молоді у підтримці, участі та самореалізації, з іншого - наявні механізми соціальної роботи залишаються фрагментарними та недостатньо ефективними. Це зумовлює необхідність переходу від переважно моделі підтримки й надання соціальних послуг до інтегрованої інституційно-технологічної системи соціальної роботи з молоддю.

Молодь як специфічна соціально-демографічна група перебуває у стані активного соціального становлення, що супроводжується підвищеною чутливістю до соціальних ризиків, економічної нестабільності, обмеженості можливостей професійної реалізації та участі у суспільному житті. В умовах кризових явищ, зокрема війни, вимушеної міграції та руйнування соціальних зв'язків, посилюється потреба у забезпеченні комплексної соціальної підтримки молоді, спрямованої на її адаптацію, інтеграцію та збереження соціального потенціалу. Водночас спостерігається суперечність між зростаючими потребами молоді у доступі до якісних соціальних послуг, можливостей розвитку та соціальної участі і недостатньою ефективністю існуючих механізмів організації соціальної роботи з молоддю. Традиційні підходи, орієнтовані переважно на надання соціальних послуг та соціального захисту, не забезпечують повною мірою реалізацію потенціалу молоді та її активну інтеграцію у соціальні процеси.

За таких умов особливої значущості набуває розгляд соціальної роботи з молоддю як цілісної системи, що поєднує інституційний рівень (система суб'єктів, нормативно-правове забезпечення, міжвідомча взаємодія) та технологічний рівень (методи, форми, інструменти соціального впливу). Саме узгодженість цих складових визначає ефективність організації соціальної роботи з молоддю в умовах суспільних трансформацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика соціальної роботи з молоддю традиційно перебуває у фокусі сучасних наукових досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних учених. У науковому дискурсі простежується тенденція до переосмислення її ролі як системного соціально-педагогічного явища, що забезпечує процеси соціалізації, інтеграції та розвитку потенціалу молодого покоління в умовах суспільних трансформацій.

У вітчизняних дослідженнях С. Чернети [1], Н.Левченко [2], значна увага приділяється уточненню сутнісних характеристик молоді як об'єкта та суб'єкта соціальної роботи. Зокрема, молодь розглядається не лише як об'єкт соціального

впливу, а як активний учасник системи соціальних послуг і соціальних процесів [1]. Акцентується на змістовному наповненні понять «молодь» і «молодіжна робота» відповідно до їх багатовимірності та динамічності в умовах суспільних змін, що зумовлює необхідність адаптації підходів до соціальної роботи з молоддю [2]. При цьому підкреслюється важливість впровадження підходів, орієнтованих на участь молоді, розвиток її соціальної активності та інтеграцію у суспільні процеси, що відповідає сучасним тенденціям розвитку молодіжної роботи. Разом з цим осмислюється вплив міжнародного досвіду на розвиток соціальної роботи з молоддю в Україні. Сучасна соціальна робота розвивається з урахуванням загальних принципів міжнародної соціальної роботи та адаптації європейських підходів до роботи з молоддю, що сприяє удосконаленню її організаційних і технологічних засад. Водночас процес адаптації міжнародного досвіду потребує врахування національного соціального контексту, що зумовлює необхідність подальшого наукового осмислення механізмів його інтеграції у практику соціальної роботи з молоддю [3].

У сучасному науковому дискурсі соціальна робота з молоддю набуває значення інструменту стимулювання громадянської участі та розвитку волонтерської активності. Зокрема, обґрунтовується її значення у формуванні соціальної активності молоді та розвитку волонтерського руху в Україні [4]. Акцентується увага на ролі інституційної інфраструктури (центрів соціальних служб, центрів надання соціальних послуг, молодіжних центрів), а також середовищ учнівського та студентського самоврядування як чинників формування лідерських якостей, ініціативності та громадянської активності молоді. Водночас наголошується на залежності ефективності цих процесів від рівня мотивації молоді та наявності відповідних організаційних умов, а також на існуванні соціальних бар'єрів і демотивуючих чинників, що обмежують її участь у волонтерській діяльності [4].

Вагомим напрямом досліджень є також аналіз нормативно-правового забезпечення соціальної роботи з молоддю, що створює інституційні умови для розвитку волонтерства та громадянської активності. Зокрема, обґрунтовуються правові механізми забезпечення ефективності залучення молоді до соціально значущої діяльності та створенні умов для розвитку волонтерства як форми соціальної активності [5]. Це дозволяє розглядати інституційний компонент як один із ключових у структурі соціальної роботи з молоддю.

Різноаспектною є проблематика технологічного забезпечення соціальної роботи з молоддю. Впровадження інноваційних соціально-педагогічних технологій, що спрямовані на підвищення ефективності соціальної роботи та формування активної життєвої позиції молодих людей дозволяє розглядати інструменти впливу на процеси соціалізації та розвиток особистісного та професійного потенціалу молоді [6; 7].

Особливого значення набувають дослідження, які пов'язані з функціонуванням соціальної роботи з молоддю щодо формування соціальної згуртованості в умовах сучасних кризових викликів, зокрема воєнного стану [8]. Соціально-педагогічна робота в закладах освіти розглядається як механізм забезпечення життєстійкості, соціальної згуртованості та формування стійкості молоді в умовах соціальної нестабільності та відновлення суспільства [8; 9; 10].

У вітчизняних дослідженнях молодіжна робота в умовах закладів вищої освіти розглядається як важливий чинник соціалізації та підвищення соціальної успішності студентської молоді, що реалізується через діяльність молодіжних центрів і сприяє розвитку її соціальної активності [11; 12].

Зарубіжні дослідження розширюють уявлення про соціальну роботу з молоддю як складну інституційну та соціальну практику. Зокрема, аналізуються підходи до розвитку молодіжної роботи у контексті європейської політики та підкреслюється значення відкритих форм молодіжної роботи для формування досвіду молодих людей [13]. У свою чергу, участь молоді розглядається як

динамічний процес, а організація соціальної роботи передбачає активну участь молоді у процесі розробки, впровадження та оцінювання соціальних програм і послуг, забезпечуючи врахування її потреб, інтересів та досвіду [14].

Разом з тим, більшість досліджень зосереджена на окремих аспектах соціальної роботи з молоддю, зокрема визначенні її сутності, аналізі соціальних технологій, дослідженні соціальної активності молоді або впливу кризових явищ на розвиток її особистісного та професійного потенціалу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, присвячених соціальній роботі з молоддю, у сучасному науковому дискурсі відсутнє цілісне бачення її організації як інтегрованої інституційно-технологічної системи. Недостатньо розробленими залишаються питання узгодження інституційного та технологічного компонентів соціальної роботи з молоддю, зокрема у контексті діяльності міжнародних організацій. Механізми інтеграції міжнародних підходів, програм і практик молодіжної роботи у національну систему соціальної роботи з молоддю потребують обґрунтування для їх ефективного впровадження з урахуванням соціокультурних особливостей. Також потребує подальшого наукового осмислення роль соціальної роботи як механізму соціальної адаптації, інтеграції та підтримки молоді в умовах динамічних соціальних змін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретичне обґрунтування та систематизація інституційно-технологічних засад соціальної роботи з молоддю у контексті діяльності міжнародних організацій.

Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення комплексу взаємопов'язаних завдань, що охоплюють уточнення теоретичних підходів до соціальної роботи з молоддю, аналіз її інституційного та технологічного забезпечення, а також визначення особливостей реалізації та інтеграції міжнародних практик у національну систему соціальної роботи.

Методи дослідження: застосовано методи аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації наукових джерел для визначення сутності соціальної роботи з молоддю та її інституційного і технологічного забезпечення.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах суспільних трансформацій соціальна робота з молоддю набуває ознак складної багаторівневої системи, успішне функціонування якої залежить від поєднання інституційних та технологічних компонентів.

У сучасному науковому дискурсі соціальна робота з молоддю розглядається не тільки як сфера надання соціальних послуг вразливим категоріям населення, а як цілісний соціально-педагогічний механізм, спрямований на забезпечення соціалізації, інтеграції та розвитку потенціалу молоді. При цьому у вітчизняних і зарубіжних дослідженнях соціальна робота з молоддю визначається як система професійної діяльності соціальних працівників, соціальних педагогів та молодіжних працівників, що орієнтована на підтримку соціального становлення молоді, розвиток її соціальної активності та створення умов для самореалізації в громадах та закладах освіти [1; 8; 11]. У цьому контексті соціальна робота з молоддю набуває ознак інтегративного процесу, що поєднує інституційні та технологічні механізми, соціально-педагогічні засоби та практики молодіжної участі та залученості до спільної діяльності й прийняття спільних рішень. Це передбачає переорієнтацію соціальної роботи з молоддю від традиційної моделі соціальної підтримки до моделі активної участі та партнерської взаємодії, що відповідає сучасним тенденціям розвитку молодіжної роботи та враховує вплив діяльності міжнародних організацій на формування її змісту і форм реалізації.

Соціальна робота з молоддю як цілісний соціально-педагогічний процес реалізується через систему інституцій, що забезпечують її організацію, координацію та функціонування. Її ефективність визначається не тільки за змістом і спрямованістю соціально-педагогічних впливів, а й за рівнем

інституційного забезпечення, узгодженістю діяльності суб'єктів та наявністю механізмів їх взаємодії, що ґрунтується на системі етичних і організаційних принципів, які визначають її інституційні засади. Зокрема, у сучасних підходах до соціальної роботи з молоддю акцентується увага на принципах взаємної поваги, рівності, інклюзивності, демократичної участі та колективної дії, що забезпечують залучення молоді до процесів прийняття рішень і формування соціальних практик [14].

Досвід міжнародних організацій, зокрема Європейської Комісії, Ради Європи, Дитячого фонду ООН (UNICEF), Міжнародної організації з міграції (ІОМ) та міжнародних неурядових організацій, дозволяє розглядати соціальну роботу з молоддю як цілісну систему, що поєднує інституційні механізми, ціннісні орієнтири та практики участі молоді у суспільному житті. Поряд із цим у міжнародній практиці соціальної роботи з молоддю важливого значення набувають принципи добровільної участі, орієнтації на потреби молоді, доступності та відкритості, розширення можливостей молоді, партнерської взаємодії та неформального навчання, а також соціальної згуртованості та солідарності як ціннісних орієнтирів розвитку молодіжного середовища. Принципи організації соціальної роботи з молоддю доцільно розглядати як ціннісно-нормативну основу, що визначає характер взаємодії суб'єктів, а також як операціоналізовані орієнтири, які реалізуються через конкретні форми і практики діяльності (Табл 1).

Таблиця 1

Принципи організації соціальної роботи з молоддю у міжнародній практиці

Принцип	Зміст принципу	Прояв у соціальній роботі з молоддю
<i>Добровільна участь</i>	участь молоді у соціальних програмах на основі власного вибору та мотивації	залучення молоді до проєктів, ініціатив, молодіжних програм
<i>Орієнтація на потреби молоді</i>	врахування інтересів, потреб і запитів молоді	індивідуалізація соціальної роботи, розробка програм відповідно до потреб

<i>Доступність і відкритість</i>	забезпечення рівного доступу молоді до соціальних послуг і ресурсів	функціонування молодіжних центрів, відкритих просторів
<i>Розширення можливостей</i>	розвиток автономії молоді та її здатності впливати на соціальні процеси	участь молоді у прийнятті рішень, реалізація власних ініціатив
<i>Партнерська взаємодія</i>	співпраця між різними суб'єктами соціальної роботи	міжсекторальні проєкти, взаємодія державних і громадських структур
<i>Неформальна освіта</i>	набуття знань і навичок через практичний досвід	тренінги, молодіжні обміни, освітні заходи
<i>Соціальна згуртованість</i>	формування відчуття єдності та належності до спільноти	розвиток молодіжних спільнот, командна діяльність
<i>Солідарність</i>	взаємна підтримка та відповідальність у суспільстві	волонтерська діяльність, взаємодопомога

Джерело: власна розробка авторів

Представлені принципи дають підстави розглядати соціальну роботу з молоддю як цілісну систему, у якій інтегруються ціннісні орієнтири та організаційні механізми її реалізації. Їх імплементація у вітчизняний контекст забезпечує трансформацію підходів до соціальної роботи з молоддю - від переважно моделі підтримки й надання соціальних послуг до моделі активної участі, партнерської взаємодії та розвитку потенціалу молоді. Узагальнення міжнародного досвіду дозволяє окреслити значущість цих принципів для модернізації національної системи соціальної роботи, зокрема на рівні територіальних громад і закладів освіти, де вони виступають основою формування середовища залученості, ініціативності та соціальної інтеграції молоді. Зокрема, принципи добровільної участі, орієнтації на потреби молоді та розширення її можливостей забезпечують підвищення рівня залученості молоді до діяльності громад і освітніх середовищ, тоді як принципи соціальної згуртованості та солідарності сприяють формуванню стійких молодіжних спільнот. Водночас реалізація цих принципів у практиці соціальної роботи в громадах і закладах освіти створює умови для розвитку молодіжних ініціатив, волонтерської діяльності, неформального навчання та формування активної громадянської позиції молоді. Таким чином, принципи визначають характер

взаємодії між суб'єктами соціальної роботи та виступають основою організації інституційного середовища соціальної роботи з молоддю.

Поряд із інституційним забезпеченням соціальної роботи з молоддю важливого значення набуває її технологічний аспект, що визначає її зміст, форми та інструменти реалізації. Якщо інституційні засади окреслюють систему суб'єктів та організаційні умови функціонування соціальної роботи з молоддю, то технологічні засади забезпечують практичну реалізацію її завдань через відповідні методи, форми та інструменти роботи з молоддю в громадах та закладах освіти. Технологічний компонент виступає динамічною складовою соціальної роботи з молоддю, забезпечуючи її адаптивність до сучасних викликів та результативність впливу на розвиток молоді.

У сучасних дослідженнях соціальні технології розглядаються як ключовий інструмент реалізації соціальної роботи з молоддю, що забезпечує впровадження інноваційних форм і методів роботи в громадах та закладах освіти. Зокрема, у практиці соціальної роботи з молоддю в Україні набули поширення такі інноваційні форми, як молодіжні центри, коворкінг-простори, хаби, антикафе, а також різні форми молодіжного представництва, зокрема молодіжні ради, студентське самоврядування та координаційні органи з питань молодіжної політики [6]. Особливого значення набувають технології залучення молоді до громадської активності, зокрема модель «молодіжного банку ініціатив», що спрямована на розвиток лідерського потенціалу, формування компетентностей та участь молоді у вирішенні проблем громади. Це дозволяє розглядати інноваційні соціальні технології як ефективний механізм активізації молоді, розвитку її соціальної активності та інтеграції у суспільне життя.

Важливим елементом технологічного забезпечення соціальної роботи з молоддю у закладах освіти виступають молодіжні центри та молодіжні простори, які розглядаються як багатофункціональний інструмент соціально-педагогічного впливу на молодь. У сучасних дослідженнях підкреслюється, що діяльність

молодіжних центрів спрямована на створення умов для творчого розвитку особистості, інтелектуального самовдосконалення, формування ціннісних орієнтацій та соціальної активності молоді [11, с.154]. При цьому молодіжні центри забезпечують реалізацію різних напрямів діяльності, зокрема навчально-наукового, дозвілєвого, інформаційно-консультаційного, проєктного, профорієнтаційного та менторського, що дозволяє розглядати їх як комплексну технологію соціальної роботи з молоддю в освітньому середовищі [10; 11]. Водночас їх діяльність сприяє розвитку молодіжних ініціатив, формуванню лідерських якостей, залученню до громадської активності та розвитку міжнародного молодіжного співробітництва.

Важливим аспектом дослідження технологічних засад соціальної роботи з молоддю є аналіз практик діяльності міжнародних організацій, які відіграють ключову роль у формуванні сучасних підходів до роботи з молоддю. Їх діяльність характеризується використанням різноманітних форм і методів, спрямованих на залучення молоді до суспільного життя, розвиток її потенціалу, підтримку соціальної активності та забезпечення соціальної інтеграції. При цьому міжнародні організації виступають не тільки суб'єктами реалізації соціальних проєктів та програм, а також генераторами інноваційних підходів, що визначають зміст, напрями та форми соціальної роботи з молоддю на національному рівні (Табл.2).

Таблиця 2

Міжнародні організації та форми і методи соціальної роботи з молоддю

Міжнародна організація	Основні напрями роботи з молоддю	Форми роботи	Підходи та методи
<i>Європейська Комісія (EU Youth Policy)</i>	розвиток молодіжної політики, участь, мобільність	молодіжні обміни, програми Erasmus+, молодіжні проєкти	підхід участі (participatory approach), неформальне навчання (non-formal learning), розширення можливостей (empowerment)
<i>Рада Європи</i>	молодіжна робота, демократична участь, права молоді	молодіжні центри, молодіжні простори, тренінги, освітні програми	правозахисний підхід (rights-based approach), інклюзія (inclusion), участь (participation)

UNICEF	підтримка розвитку молоді, освіти, участі та захисту прав	освітні програми, молодіжні ініціативи, кампанії	підхід, орієнтований на потреби молоді (youth-centered approach), адвокація (advocacy), розширення можливостей (empowerment)
Міжнародна організація з міграції (IOM)	соціальна інтеграція молоді, мобільність, підтримка вразливих груп	тренінги, соціальні програми, реінтеграційні проекти	інтеграційний підхід (integration approach), кейс-менеджмент (case management), підхід, орієнтований на громаду (community-based approach)
UNDP (ПРООН)	розвиток молодіжного потенціалу, соціальна згуртованість, громадська активність	проекти розвитку громад, молодіжні платформи	підхід розвитку громади (community development), участь (participation), нарощення потенціалу (capacity building)
Save the Children	підтримка дітей та молоді, освіта, захист прав	освітні програми, тренінги, гуманітарні проекти	підхід захисту дітей (child protection approach), формування стійкості (resilience building)
міжнародні НУО (Caritas, інші міжн. НУО)	соціальна підтримка, волонтерство, розвиток громад	соціальні проекти, волонтерські програми	підхід соціальної інклюзії (social inclusion), партнерство (partnership), залучення громади (community engagement)

Джерело: власна розробка авторів

Аналіз діяльності міжнародних організацій щодо напрямів, форм і методів соціальної роботи з молоддю свідчить про інтеграцію різних підходів, що характеризуються комплексністю, міжсекторальною взаємодією та спрямованістю на формування активної громадянської позиції у молоді. Водночас їх адаптація у вітчизняній практиці соціальної роботи з молоддю сприяє підвищенню ефективності діяльності соціальних інституцій у громадах і закладах освіти, розширенню можливостей молоді та розвитку її соціальної активності. Це підтверджує доцільність використання міжнародного досвіду як ресурсу модернізації соціальної роботи з молоддю в Україні.

Застосування міжнародного досвіду соціальної роботи з молоддю стає дієвим механізмом соціального відновлення, розвитку потенціалу молоді та формування її соціальної стійкості в умовах сучасних суспільних викликів [15],

оскільки поєднується система соціальної підтримки з методами й формами активізації внутрішніх ресурсів молоді, її адаптації до змін та включення у процеси соціального розвитку. Разом з цим, відбувається орієнтація соціальної роботи на потреби та соціальні очікування молоді, які визначають зміст, напрями та пріоритети її реалізації [16]. Саме тому, врахування ціннісних орієнтацій, інтересів і запитів молодого покоління дозволяє підвищити ефективність соціально-педагогічних впливів, забезпечити її залучення до суспільних процесів та сприяти формуванню активної громадянської позиції та соціальної згуртованості.

Таким чином, інституційно-технологічні засади соціальної роботи з молоддю доцільно розглядати як динамічну систему, що поєднує інституційні механізми, технологічні інструменти та ціннісні орієнтири, забезпечуючи адаптацію молоді до сучасних соціальних змін, розвиток її соціальної активності та інтеграцію у суспільне життя.

Висновки. Здійснено концептуалізацію соціальної роботи з молоддю як інтегрованої інституційно-технологічної системи, що дозволило обґрунтувати її як цілісну інтегративну модель, орієнтовану на активізацію участі, розвиток потенціалу та соціальну інтеграцію молоді. Уточнено структури інституційного (система суб'єктів, організаційні умови, механізми взаємодії) та технологічного (напрями, форми, методи, інструменти) компонентів та визначено їх функціональний взаємозв'язок у контексті діяльності міжнародних організацій. Доведено, що ефективність соціальної роботи з молоддю забезпечується не тільки наявністю окремих механізмів або технологій соціальної роботи, а їх системною інтеграцією на засадах участі, партнерства та соціальної згуртованості. Обґрунтовано, що міжнародні організації виступають ініціаторами інноваційних підходів у молодіжній роботі, а їх адаптація створює умови для модернізації вітчизняної практики на рівні територіальних громад і закладів освіти. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою

моделей інтеграції міжнародного досвіду та інноваційних технологій соціальної роботи, спрямованих на підвищення рівня залученості та соціальної згуртованості молоді та зміцнення її соціальної стійкості в умовах трансформаційних змін.

Список використаних джерел

1. Чернета С. Сучасні характеристики молоді як об'єкта та суб'єкта в системі соціальних послуг. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. №1(6). С.192-204. [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(6\).2021.234185](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(6).2021.234185)
2. Левченко Н. «Молодь» та «молодіжна робота»: смислове наповнення понять. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2025. № 2 (49). С. 85-91. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.85-91>
3. Куниця Т. Ю., Литовченко О. В., Литовченко О. В. Особливості та актуальні проблеми у соціальній роботі з молоддю у Великій Британії та Україні. *Вісник науки та освіти*. 2025. № 7 (37). С. 1356-1366. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-7\(37\)-1356-1366](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-7(37)-1356-1366)
4. Масюк О. П. Соціальна робота з молоддю як інструмент розвитку волонтерської діяльності. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 69. Т. 2. С. 288-293. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/69.2.59>
5. Овчарова В. С. Нормативно-правове регулювання соціальної роботи із залучення молоді до волонтерської діяльності в сучасних умовах. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2020. № 4 (133). DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2020-4-1>
6. Ясточкіна І. Інноваційні соціальні технології у роботі з дітьми та молоддю. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія:*

- Педагогіка. Соціальна робота.* 2025. № 2 (49). С. 245-248. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.245-248>
7. Болтівець С., Галушко О., Жуляєв В. Соціальне самоздійснення молоді у правовій культурі суспільства. *Соціальна робота та соціальна освіта.* 2021. № 2(7). С.150-163. DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(7\).2021.244644](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(7).2021.244644)
8. Биби́к Д., Савельчук І. Соціальна згуртованість молоді в Україні в умовах воєнного стану. *Social Work and Education.* 2023. Vol. 10, No. 1. P. 7-16. DOI: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.1.1>
9. Биби́к Д. Соціально-педагогічна робота в закладах освіти у воєнний та повоєнний період: механізми відновлення та згуртованості. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота.* 2025. № 1 (56). С. 27-31. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2025.56.27-31>
10. *Покоління перемоги: технології соціально-педагогічного супроводу : методичний посібник* / Куниця Т.Ю., Савельчук І.Б., Гончар Л.В., Рогальська-Яблонська І.П., Биби́к Д.Д., Гудим І.М., Амеліна В.М.; за заг. ред. Т.Ю. Куниці. Івано-Франківськ: НАІР, 2025. 142 с. <https://doi.org/10.32405/978-617-8768-17-1-2025-142>
11. Коляда Н., Кравченко О., Левченко Н. Розвиток молодіжної роботи в закладах вищої освіти: академічний, науковий та прикладний аспекти. *Соціальна робота та соціальна освіта.* 2024. № 1 (12). С. 146-157. DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(12\).2024.305292](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(12).2024.305292)
12. Нохрі́на І. С. Молодіжна робота в системі вищої освіти як чинник розвитку соціальної успішності студентської молоді. *Соціальна робота та соціальна освіта.* 2025. № 15 (2). С. 218-226.

13. Ord J., Carletti M., Morciano D. et al. European youth work policy and young people's experience of open access youth work. *Journal of Social Policy*. 2022. Vol. 51, No. 2. P.303-323. <https://doi.org/10.1017/S0047279421000143>
14. Lohmeyer B. A., McGregor J. R., Wood B. E. Youth work, youth studies, and co-design: sustaining a dynamic nexus to progress youth participation. *Journal of Applied Youth Studies*. 2024. Vol. 7. P. 193-210. DOI: <https://doi.org/10.1007/s43151-024-00123-4>
15. Савельчук І. Б. Перспективи соціального відновлення молоді у контексті сучасних викликів. *Зростаюча особистість у смислоціннісних обрисах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 23 листопада 2023 р.). Івано-Франківськ: НАІР, 2023. С. 235-239.
16. Куниця Т. Ю., Савельчук І. Б., Гончар Л. В., Бибик Д. Д., Амеліна В. М. *Соціальні очікування учнівської молоді XXI століття: монографія*. Івано-Франківськ: НАІР, 2023. 93 с.